

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1995-1996

18 APRIL 1996

Wetsontwerp tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN DE HEREN **BOUTMANS EN JONCKHEER**

Art. 5

Dit artikel vervangen als volgt :

«Artikel 71 van dezelfde wet, gewijzigd bij de wet van 6 mei 1993, wordt vervangen door de volgende bepaling :

«Art. 71. — De vreemdeling, die het voorwerp is van een maatregel van vrijheidsberoving genomen in toepassing van de artikelen 7, 25, 27, 29, tweede lid, 51/3, § 3, vierde lid, 52bis, vierde lid, 54, 63/5, derde lid, 67 en 74/6 kan tegen die maatregel een beroep instellen bij de raadkamer in de rechtbank van eerste aanleg van de plaats, waar hij zijn verblijfplaats heeft, waar hij is aangetroffen, of waar hij opgesloten is.

De vreemdeling wiens vasthouding in een welbepaalde aan de grens gelegen plaats verlengd wordt overeenkomstig artikel 74/5, § 3, kan tegen die maatregel een beroep instellen bij de raadkamer in de

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-311 - 1995/1996:

Nr. 1: Wetsontwerp.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1995-1996

18 AVRIL 1996

Projet de loi modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

AMENDEMENTS

N° 1 DE MM. **BOUTMANS ET JONCKHEER**

Art. 5

Remplacer cet article par le texte suivant :

«L'article 71 de la même loi, modifié par la loi du 6 mai 1993, est remplacé par les dispositions suivantes :

«Art. 71. — L'étranger qui fait l'objet d'une mesure privative de liberté prise en application des articles 7, 25, 27, 29, deuxième alinéa, 51/3, § 3, quatrième alinéa, 52bis, quatrième alinéa, 54, 63/5, troisième alinéa, 67 et 74/6 peut introduire un recours contre cette mesure en déposant requête à la chambre du conseil du tribunal de première instance du lieu de sa résidence, du lieu où il a été trouvé ou du lieu où il est détenu.

L'étranger dont le maintien dans un lieu déterminé situé aux frontières, est prolongé conformément à l'article 74/5, § 3, peut introduire un recours contre cette mesure en déposant requête à la chambre du

Voir:

Document du Sénat:

1-311 - 1995/1996:

N° 1: Projet de loi.

rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar hij wordt vastgehouden. Het beroep wordt ingesteld met een verzoekschrift, dat door hemzelf of zijn advocaat is ondertekend, en dat ingediend wordt op of toegezonden aan de griffie.

De betrokkene kan het in voorgaande leden bedoelde beroep om de maand indienen.

Indien de minister overeenkomstig artikel 74 de zaak bij de raadkamer heeft aangebracht, kan de vreemdeling het in de voorgaande leden bedoelde beroep slechts instellen tegen de beslissing tot verlenging van de termijn van opsluiting of vasthouding vanaf de dertigste dag na de verlenging. »

Nr. 2 VAN DE HEREN BOUTMANS EN JONCKHEER

Art. 6

In het eerste lid van het voorgestelde artikel 72,

A. de woorden «na het neerleggen van het verzoekschrift» **vervangen door de woorden** «nadat het verzoekschrift op de griffie is ingekomen»;

B. in de Nederlandse tekst de woorden «de raadkamer gevat heeft» **vervangen door de woorden** «de zaak bij de raadkamer aangebracht heeft».

Nr. 3 VAN DE HEREN BOUTMANS EN JONCKHEER

Art. 7

In het voorgestelde artikel 74 de woorden «bij verzoekschrift de raadkamer te vatten» **tot en met** «werd aangetroffen» **vervangen door de woorden** «een verzoekschrift in bij de raadkamer van de verblijfplaats van de vreemdeling in het Rijk of van de plaats waar hij werd aangetroffen» **en de woorden** «Indien de raadkamer» **tot** «gevat werd» **vervangen door de woorden** «Indien het verzoekschrift niet binnen de gestelde termijn is ingediend».

Verantwoording

Artikel 71 van de vreemdelingenwet, waaraan het wetsontwerp wijzigingen brengt, geeft de aangehouden vreemdeling de mogelijkheid om de rechtmatigheid van zijn aanhouding te betwisten voor de raadkamer.

Het ontwerp behoudt in dit opzicht de huidige tekst, en regelt de procedure «door een verzoekschrift neer te leggen bij de raadkamer van de correctionele rechtbank van zijn verblijfplaats in het Rijk of van de plaats waar hij werd aangetroffen».

Deze bepaling wordt door nogal wat rechtscolleges en commentatoren zo geïnterpreteerd, dat het verzoekschrift door de

conseil du tribunal de première instance du lieu où il est maintenu. Le recours est introduit par requête, signée par lui-même ou son avocat et déposée ou envoyée au greffe.

L'intéressé peut réintroduire le recours visé aux alinéas précédents de mois en mois.

Toutefois, lorsque, conformément à l'article 74, le ministre a saisi la chambre du conseil, l'étranger ne peut introduire le recours visé aux alinéas précédents contre la décision de prolongation du délai de la détention ou du maintien qu'à partir du trentième jour qui suit la prolongation. »

N° 2 DE MM. BOUTMANS ET JONCKHEER

Art. 6

Au premier alinéa de l'article 72 proposé, remplacer :

A. les mots «du dépôt de la requête» **par les mots** «de la réception de la requête au greffe»;

B. dans le texte néerlandais, les mots «de raadkamer gevat heeft», **par les mots** «de zaak bij de raadkamer aangebracht heeft».

N° 3 DE MM. BOUTMANS ET JONCKHEER

Art. 7

Dans le texte néerlandais de l'article 74 proposé, remplacer les mots «bij verzoekschrift de raadkamer te vatten» **jusqu'à** «werd aangetroffen» **par les mots** «een verzoekschrift in bij de raadkamer van de verblijfplaats van de vreemdeling in het Rijk of van de plaats waar hij werd aangetroffen» **et les mots** «Indien de raadkamer» **jusqu'à** «gevat werd» **par les mots** «Indien het verzoekschrift niet binnen de gestelde termijn is ingediend».

Justification

L'article 71 de la loi sur les étrangers, modifié par le projet de loi, donne à l'étranger arrêté la possibilité de constester devant la chambre du conseil le bien-fondé de son arrestation.

À cet égard, le projet maintient le texte actuel et organise une procédure qui consiste à «introduire un recours contre cette mesure en déposant requête à la chambre du conseil du tribunal correctionnel du lieu de sa résidence dans le Royaume ou du lieu où il a été trouvé».

Dans leur interprétation de cette disposition, beaucoup de tribunaux et de commentateurs estiment que la requête doit être

gedetineerde vreemdeling zelf moet worden ondertekend. (Zie o.m. Dirk Vanheule, «Vrijheidsberoving in het vreemdelingenrecht», *Recente Cassatie* 1993, 203, nr. 5; K.I. Brussel, 27 mei 1983, *Pas.* 1983, II, 31; Luc Denys, «Vreemdelingenrecht», blz. 118/1; L. Declercq, «De vreemdelingenwet en het beroep bij de rechterlijke macht», *R.W.* 1981-1982, 2585; huidige rechtspraak van o.m. de raadkamer te Antwerpen en te Brussel.)

Deze opvatting is conform de meerderheidsrechtspraak over de verzoeken tot voorlopige invrijheidstelling, die ingediend konden worden op grond van de wet van 20 april 1874 inzake de voorlopige hechtenis. Artikel 72 van de huidige tekst verwijst er trouwens naar.

Welnu, niet alleen is de wet op de voorlopige hechtenis intussen vervangen door een nieuwe wet, waarin de ondertekening door een advocaat uitdrukkelijk is toegestaan; maar bovendien had ook al onder de vorige wet, het Hof van Cassatie beslist dat de ondertekening wel degelijk door een advocaat kon gebeuren (Cass. 12 augustus 1985, *R.W.* 1985-1986, 1738).

De redenen om die ondertekening te weigeren waren toen onzinnig, en zijn dat in verband met de vreemdelingenwet nog meer.

De advocaat neemt immers conclusies namens zijn cliënt, en ondertekent ze. Hij leidt de verdediging met een argumentatie die, zeker voor de aangehouden vreemdeling, zeer dikwijls Chinees zal lijken.

De wet heeft het bovendien niet over de ondertekening van het verzoekschrift, maar wel over de «neerlegging» ervan. Welnu, er is nog nooit een verzoekschrift ontoelaatbaar verklaard, omdat het door de advocaat was ingediend. De reden is eenvoudig: de gedetineerde zou, om het zelf te kunnen indienen, vanuit de gevangenis naar de griffie gebracht moeten worden. Dit is hinderlijk voor de overheid, en wordt dus niet vereist.

Maar de ondertekening door de betrokkene zou wel een ontvankelijkheidsvoorwaarde zijn? Welk belang wil men daarmee beschermen? Heeft men al ooit meegemaakt, dat een gedetineerde zich verzette tegen een verzoek, ingediend door zijn advocaat?

Het enige gevolg is dat onnuttige verplaatsingen worden veroorzaakt (advocaat naar gevangenis), of dat grote vertraging wordt opgelopen (advocaat stuurt verzoekschrift met de post naar gevangenis; gedetineerde moet het terugsturen, en heeft hopelijk postzegels...).

De ondertekening door de gedetineerde is bovendien een zinloze formaliteit, want hij zal de taal van de procedure in de meeste gevallen niet kennen, en dus niet verstaan wat hij ondertekent. Sommigen kunnen niet eens schrijven, zodat de griffier een proces-verbaal daarvan zou moeten opmaken, wat dan weer niet in de wet geregeld is... Of zouden analfabeten onbevoegd zijn om hun invrijheidstelling aan te vragen?

Kortom, nu de bestaande wet op deze manier uitgelegd wordt, is het nodig van de wijziging gebruik te maken om die interpretatie uit te sluiten.

Ook valt niet in te zien waarom het verzoekschrift niet gewoon per post kan worden opgestuurd, al zal dat vanzelfsprekend op risico van de afzender gebeuren. Tegelijk kan dan de terminologie gecorrigeerd worden. De «raadkamer van de correctionele rechtbank» bestaat immers niet en heeft zeker geen griffie (zie R. Declercq «Onderzoeksgerechten», *A.P.R.* 1993, blz. 412).

De Nederlandse term indienen is in dit verband correcter dan neerleggen en het «vatten» van de raadkamer is een ergerlijk gallicisme.

Eddy BOUTMANS.
Pierre JONCKHEER.

signée par l'étranger maintenu en personne. (Voir notamment Dirk Vanheule, «Vrijheidsberoving in het vreemdelingenrecht», *Recente Cassatie* 1993, 203, n° 5; K.I. Brussel, 27 mai 1983, *Pas.* 1983, II, 31; Luc Denys, «Vreemdelingenrecht», p. 118/1; L. Declercq, «De vreemdelingenwet en het beroep bij de rechterlijke macht», *R.W.* 1981-1982, 2585; jurisprudence actuelle de la chambre du conseil d'Anvers et de Bruxelles, notamment.)

Cette interprétation est conforme à la jurisprudence dominante en matière de demandes de mise en liberté provisoire, qui pouvaient être introduites en application de la loi du 20 avril 1874 sur la détention préventive. L'article 72 du texte soumis à examen y fait d'ailleurs référence.

Cependant, la loi sur la détention préventive à été remplacée entre-temps par une nouvelle loi, qui autorise expressément la signature de la requête par un avocat. En outre, même sous le régime de la loi précédente, la Cour de cassation avait décidé que la requête pouvait bel et bien être signée par un avocat (Cass. 12 août 1985, *R.W.* 1985-1986, 1738).

Les raisons de refuser cette signature étaient déjà absurdes par le passé et le sont encore davantage à propos de la loi sur les étrangers.

En effet, l'avocat donne ses conclusions au nom de son client, et les signe. Il assure la défense de l'étranger arrêté en invoquant des arguments qui sont en général incompréhensibles pour ce dernier.

En outre, la loi ne parle pas de la «signature» de la requête mais bien de son «dépôt». Or, une requête n'a jamais été déclarée irrecevable parce qu'elle avait été déposée par l'avocat. La raison en est simple: pour pouvoir la déposer lui-même, le détenu devrait être amené de la prison au greffe. Cela générerait les autorités, qui ne l'exigent donc pas.

Néanmoins, la signature de l'intéressé constituerait-elle bien une condition de recevabilité? Quel intérêt souhaite-t-on ainsi protéger? Est-il déjà arrivé qu'un détenu s'oppose à une requête introduite par son avocat?

On ne fait ainsi que provoquer des déplacements inutiles (l'avocat doit aller à la prison) ou des retards importants (l'avocat envoie la requête par la poste à la prison; le détenu doit la renvoyer; il est à espérer qu'il ait des timbres...).

La signature par le détenu constitue en outre une formalité absurde, car il ne connaît généralement pas la langue de la procédure et ne comprend donc pas ce qu'il signe. Certains ne savent même pas écrire, ce qui implique que le greffier devrait en dresser procès-verbal, ce que la loi ne prévoit pas. Ou bien les analphabètes ne seraient-ils pas compétents pour demander leur mise en liberté?

En bref, comme la loi actuelle est interprétée dans le sens décrit ci-dessus, il est nécessaire de profiter de sa modification pour exclure cette interprétation.

Par ailleurs, pourquoi la requête ne peut-elle pas être envoyée tout simplement par la poste, bien sûr aux risques de l'expéditeur? Nous avons également l'occasion de corriger la terminologie. En effet, la «chambre du conseil du tribunal correctionnel» n'existe pas et n'a certainement pas de greffe (voir R. Declercq «Onderzoeksgerechten», *A.P.R.* 1993, p. 412).

Dans le même ordre d'idées, le terme néerlandais «indienen» est plus correct que «neerleggen» et «het vatten van de raadkamer» constitue un gallicisme fâcheux.